

**GENÇLİK TURİZMİ ÇALIŞMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ VE
GÖRSELLEŞTİRİLMESİ (A BIBLIOMETRIC ANALYSIS AND VISUALIZATION OF YOUTH
TOURISM STUDIES)****

Züleyha ÖZAY^{1*} (orcid.org/ 0000-0001-5049-9880)

Ahmet KÖROĞLU² (orcid.org/ 0000-0002-6694-4667)

¹Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Balıkesir, Türkiye

²Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir, Türkiye

Özet

Gençlik turizmi, turizm pazarında önemi giderek artan bir paya sahiptir. Dolayısıyla ilgili alan üzerine yapılan bilimsel çalışmaların önemi de artmaktadır. Bu çalışma, gençlik turizmi konulu uluslararası yayınları bibliyometrik analiz yöntemi ve bilim haritalama tekniği ile inceleyerek, gençlik turizmi alanındaki gelişimin haritasını oluşturmayı ve ileriye dönük bir yol önermeyi amaçlamaktadır. Amaç doğrultusunda gençlik turizmi ile ilişkili Scopus veri tabanından 672 çalışma, Web of Science veri tabanından 532 çalışma araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Elde edilen veriler, VOSviewer yazılım programı kullanılarak ağ analizine tabi tutulmuş ve görselleştirilmiştir. Gençlik turizmi çalışmalarının yıl ve yazar bazında üretkenliğinin düşük olmasıyla birlikte ülke ve yazar bazında iş birliği ağının da düşük olduğu belirlenmiştir. İngilizce'nin çalışmaların yayınlanmasında en sık kullanılan dil olduğu tespit edilmiştir. Annals of Tourism Research dergisinin alana hem üretkenlik hem de etkililik bakımından önemli bir katkısı bulunurken, Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya'nın en fazla katkısı bulunan ülkeler olduğu ortaya çıkmıştır. Riley P.J. ve Lyons K.'in en fazla atıf alan belgeler olduğu sonucuna ulaşılrken, genel olarak gençlik turizmi ile bağlantılı en çok araştırılan konuların ekoturizm, eğitim, hareketlilik ve motivasyon üzerine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar ilgili alan üzerine daha fazla yoğunlaşılması, kaliteli ve etkili çalışmalar ortaya koyabilmek adına daha fazla iş birliği sağlanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik Turizmi, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer, Bilim Haritalama

Abstract

Youth tourism has an increasingly important share of the tourism market. Therefore the importance of scientific studies on the relevant field is increasing. The aim of the study is to analyze the international publications on youth tourism with the bibliometric analysis method and science mapping technique, to create a map of the development in the field of youth tourism and to suggest a forward-looking way. For this purpose, 672 studies from the Scopus database related to youth tourism and 532 studies from the Web of Science database constitute the sample of the research. The obtained data has been subjected to network analysis and visualized using the VOSviewer software program. It has been determined that the productivity of youth tourism studies on the basis of year and author is low, and the collaboration network on the basis of country and author is also low. It has been determined that English is the most frequently used language in the publication of studies. While the Annals of Tourism Research journal has made a significant contribution to the field in terms of both productivity and effectiveness, the United States and Australia have emerged as the countries with the highest contribution. Riley P.J. and Lyons K. are the most cited documents, it has been concluded that the most researched topics related to youth tourism, in general, are ecotourism, education, mobility and motivation. The results indicate that more collaboration should be established in order to focus more on the relevant field and to produce quality and effective studies.

Keywords: Youth Tourism, Bibliometric Analysis, VOSviewer, Science Mapping

**Bu makale, 2022 yılı Şubat ayında Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Tezli Yüksek Lisans Programında yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir.

* Sorumlu yazar: zuleyhaozay66@gmail.com

DOI: 10.33083/joghat.2022.204

Giriş

Günümüzde 15-24 yaş arasında bulunan genç bireyler, dünya nüfusunun 1,2 milyarını oluşturmakta ve toplam nüfusun %15,5'ine denk gelmektedir (United Nations, 2019a: 5). İstatistikler her 6 kişiden 1'inin genç olduğunu göstermektedir (United Nations, 2019b). Gençleri önemli kılan sadece günümüzdeki genç sayısı değil ayrıca gelecekteki büyüme potansiyelidir. 2030 yılında 1,29 milyara ulaşması beklenen genç nüfus oranının, 2050 yılında 1,34 milyara ulaşması beklenmektedir (United Nations, 2019a: 5). Dolayısıyla gençler, daha iyi bir gelecek tasarlamak için bir milyardan fazla umut, fikir ve çözümü içinde barındıran, tüm dünyada ilerlemenin gücünü temsil eden bir kitle anlamına gelmektedir (UNESCO, 2011). Bu nedenle, dünyanın en büyük sektörlerinden biri olan turizm sektörünün (Kozak, Evren ve Çakır, 2013), genç bireyleri her anlamda dikkate alarak hareket etmesi, geleceğini doğru bir politika ile yönlendirmesinin ve başarıya ulaşmasının anahtarıdır.

304 milyon genç turist ve 280 milyar dolar pazar değeri ile uluslararası öneme sahip olan gençlik turizmi (WYSE Travel Confederation, 2018: 13), turizm talebinin önemli bir miktarını oluşturmaktan dolayı bu alan üzerine yapılan araştırmalar oldukça önemli olmaktadır (Caber, Albayrak ve Crawford, 2020). Çünkü bir alanın gelişimi büyük ölçüde kaliteli bilimsel araştırmaların varlığına bağlıdır. Gençlik turizmi pazarının büyüklüğüne rağmen literatürde bu alan üzerine yapılan çalışma sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Gençlik turizminin büyümesi beraberinde pazarın çeşitlenmesini de meydana getirmiştir (Richards, 2015). Gerek bu çeşitlenmenin derinlemesine anlaşılabilmesi ve turizm sektörünün bu çeşitlenmeye ayak uydurabilmesi gerekse artan genç turist sayısının istek ve ihtiyaçlarının belirlenebilmesi ve karşılanması için ilgili alanı konu alan bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada bibliyometrik analizler, bir alanın gelişiminin incelenmesi, araştırmaların kalitesini ve etkisini belirlemede turizmde oldukça önemli olmaktadır (Hall, 2011: 16). Bununla birlikte, ulaşılabilen kaynaklar çerçevesinde daha önce gençlik turizmi üzerine yapılan bibliyometrik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, gençlik turizmi alanını dikkate alarak yapılan bibliyometrik bir analiz, alanın mevcut durumunun belirlenmesi ve gelecekteki araştırmalara yol gösterici niteliği taşıması nedeniyle önemli görülmektedir. Yapılan bu çalışma, gençlik turizmi alanındaki uluslararası çalışmaları bibliyometrik analiz tekniği ile inceleyerek literatürdeki söz konusu eksikliği doldurmanın yanında gençlik turizminin önemini vurgulayarak araştırmacıları bu alanda çalışmaları için teşvik edeceği düşünülmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Gençlik Turizmi

Gençlik turizmi kapsamında değerlendirilen yaş aralığı yapılan birçok çalışmada farklılık göstermektedir. Bazı çalışmalar 16-30 yaş aralığını genç olarak değerlendirirken (Reisinger ve Mavondo, 2002), bazı çalışmalar 15-24 yaş aralığındaki bireyleri genç olarak değerlendirmektedir (Kozak vd., 2014). Yapılan tanımlarda gençlik turizmine dahil edilen yaş aralığı farklılık gösterse de genellikle aynı anlamı taşımaktadırlar. World Tourism Organization (2008), tarafından yayınlanan raporda gençlik turizmi, yaşam deneyimi oluşturma, resmi veya gayri resmi öğrenme fırsatlarından yararlanma ve başka kültürleri deneyimleme gibi faktörler ile motive olan 16-29 yaş aralığındaki bireylerin, bir yıldan daha az süren bağımsız seyahatleri olarak tanımlanmaktadır.

Gençlik turizmi, uzun zamandır uluslararası turizmin önemli bir parçası olarak görülmemekteydi (Richards ve Wilson, 2005) ancak son yıllarda genç gezginlerin önemi giderek artan güçlü bir pazar segmentini oluşturduğu kabul edilen bir gerçektir (Khoshpakyants ve Vidishcheva, 2010; Vukic, Kuzmanovic ve Stankovic, 2014). Gençlik turizmi pazarının toplam değeri 2009 yılında yaklaşık 190 milyar \$ iken bu değer, 2017 yılında 280 milyar \$'a yükselmiştir (World Tourism Organization, 2016; WYSE Travel Confederation, 2018). Uluslararası turistin %23'ünden fazlasını oluşturan genç turistler, ortalama 52 gün kalış süresi ve 2.867 € seyahat harcaması ile 2012 yılına göre % 18'lik bir artışı temsil ederek küresel turizm pazarında en hızlı büyüyen turizm çeşidi olmaktadır (World Tourism Organization, 2016; WYSE Travel Confederation, 2018).

Genç bireylerin üstlendiği sorumlulukların fazla olmaması, konaklama tesislerinde çok fazla kriter aramamaları, sahip oldukları enerji nedeniyle hareketliliğe yatkın olmaları gibi unsurlar rahat seyahat etmelerini ve yüksek yaşa sahip bireylere göre turizm hareketliliğinde daha aktif rol oynamalarını sağlamaktadır (Hayta, 2008; Hussein ve Saç, 2008). Gençlerin ziyaret ettiği birçok dünya bölgesi arasında en popüler bölgelerin Avrupa ve Kuzey Amerika olduğu belirlenmiştir (Richards ve Wilson, 2003). Gençlik turizmi bir entegrasyon sağlayarak, gençlerin tatilleri için tercih ettiği destinasyonlarda suç oranlarının azalmasına yardımcı olmaktadır (Khoshpakyants ve Vidishcheva, 2010). Genç gezginler, yerel toplulukla ve yerel turizm işletmeleri ile daha yakın iletişim halinde olmasının yanında çevre korumasını da desteklemeleri

nedeniyle gittikleri yere birçok anlamda avantaj sağlamaktadırlar (World Tourism Organization, 2016). Ayrıca yeni yerler keşfetmeyi seven gençler, diğer turistlere öncü olarak bir destinasyonun tanıtımına da katkı sağlamaktadır (Kaşlı vd., 2013; Vukic vd., 2014). Geleceğin pazarını temsil eden bu kesimin, ileride oluşabilecek istek ve ihtiyaçlarındaki değişim ile birlikte seyahat kariyerlerindeki gelişimlerinin de dikkate alınması turizm sektörünün geleceğe hazırlıklı olabilmesi adına önem arz etmektedir; çünkü gelecekteki orta yaşlı turist profilini temsil eden gençlerin bugünkü orta yaşlı turistine kıyasla farklı talepleri olacağı muhtemeldir ve turizmin bu talepleri karşılaması gerekmektedir (Buhalis ve Costa, 2006; Vukic vd., 2014; Buffa, 2015; Cavagnaro, Staffieri ve Postma, 2018).

Genç turistlerin seyahat deneyimleri gelecekteki seyahat davranışlarını oluşturmaktadır (Eusébio ve Joao Carneiro, 2015). Gittikleri yeri tekrar ziyaret etme potansiyeline sahip olan gençler, birinci sınıf turizm işletmeleri için hızlı geri dönüş sağlamaya da memnun ayrıldıkları destinasyona kariyerlerindeki gelişim ile birlikte geri dönebilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır (Buhalis ve Costa, 2006; Richards, 2006). Yapılan bir araştırmada, genç turistlerin seyahate karşı doyumsuz bir tavır sergiledikleri ve seyahat ettikçe daha fazla seyahat etme isteği içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Richards ve King, 2003). Turizm sektörünün gençleri dikkate alması geleceğini garanti altına alması demektir (Preko, Doe ve Dadzie, 2019). Dolayısıyla genç turistlerin, turizmin bugünü ve geleceği açısından ciddi bir etkisi olduğu kabul edilmelidir (Cavagnaro, Staffieri ve Postma, 2018).

Gençlik turizminin toplumsal ve ekonomik faydalarının yanı sıra bireysel faydaları da bulunmaktadır. Seyahat, gençler için eğitim görevi görmekle birlikte gençlerin benlik saygılarının ve bağımsızlıklarının gelişimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Student and Youth Travel Association, 2016: 2). Gençlik turizmi faaliyetleri gençlerin gelişimini hızlandırarak, bedensel ve mental sağlıklarını olumlu yönde etkilemekte, onları üretken bir birey olmaya yönlendirmektedir (Hussein ve Saç, 2008; Uğuz, 2011; Hazar, 2016). Ayrıca yeni kültürler tanımak gençlerin arasında hoşgörü ve saygıyı arttırmaktadır (Student and Youth Travel Association, 2016: 4). Bu özelliği nedeniyle sosyo-kültürel açıdan gelişime katkı sağlayan gençlik turizminin, dünya barışını sağlamada yadsınamaz bir önemi bulunmaktadır (Hussein ve Saç, 2008: 33).

Gençlik turizmi alanyazını incelendiğinde, genç turistlerin seyahat davranışlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların yanında (Kaşlı vd., 2013; Polat, 2017; Yılmaz, 2018; Yousaf, Amin ve Santos, 2018; Preko, Doe ve Dadzie, 2019), sürdürülebilirliğe yönelik tutumlarını ölçen çalışmaların varlığı da dikkat çekmektedir (Cini, Leone ve Passafaro, 2012; Buffa, 2015; Han, Kim ve Kiatkawsin, 2017; Han, Yu, ve Kim, 2018).

Gençlik Turizmine Katılanların Özellikleri

Genç turistlerin profili, zaman içerisinde klasik turist profilinden farklılaşmıştır (Demeter ve Bratucu, 2014). Genç turistler, aşağıda yer alan kendine özgü özellikleri nedeniyle çekici bir pazarı oluşturmuştur (Richards, 2006):

- Mevsimsellik sorunu, turizmin sürdürülebilir olmasının önünde bir engel teşkil etmektedir (Ersun ve Arslan, 2011). Genç turistlerin mevsimselliği azaltma potansiyelleri bulunmaktadır (Richards, 2006).
- Yılda %3-%5'lik bir büyüme oranı ile diğer turizm türlerine kıyasla daha hızlı büyümektedir ve bu büyümenin gelecekte de devam etmesi beklenmektedir (Richards, 2006; World Tourism Organization, 2008).
- Doğal afet veya siyasi iktidarsızlık gibi sorunlar ile karşı karşıya kalan destinasyonları tercih etmekten kaçınmazlar (Vukic vd., 2014). Ekonomik kriz ya da salgın hastalıkların bulunduğu zamanlarda bile seyahat etmektedirler (Ghete, 2015). Bu nedenle, dış şoklar karşısında dayanıklıdırlar (Richards, 2006).
- Turizm, çoğu ülke için bölgesel kalkınmanın temel aracı olmaktadır (Creaco ve Querini, 2003). Bir ülkenin ekonomik açıdan zayıf bölgelerinde turizmi yaygınlaştırması, yeni gelir akışı oluşturacağından dolayı bölgeler arası eşitsizliği gidermede fayda sağlamaktadır (Tosun, Timothy ve Öztürk, 2003). Bu noktada genç turistler, turizm harcamalarının yerel düzeyde yayılmasına yardımcı olmaktadır (Richards, 2006).
- Turizmin gelişmesinde büyük katkısı bulunan gençler (Öztaş, 2002), gittikleri yerde daha uzun süre kalmakta ve daha fazla harcama yapmaktadırlar (Khoo-Lattimore ve Yang, 2018). Zaman bakımından zengin olan genç kesim, seyahatlerinde ortalama 2.160 \$ harcama yaparken, diğer turistlerin ortalama 1.907 \$ harcama yaptıkları belirlenmiştir (World Tourism Organization, 2016).
- Yeni deneyimlerin öncüsü olan gençler, bir destinasyonun gelişiminde, yeni pazar segmentlerinin ortaya çıkmasında ve iyileştirmesinde önemli bir faktör haline gelmektedir (World Tourism Organization, 2008; WYSE Travel Confederation, 2018).

Genç gezginlerin büyük bir çoğunluğu tatil amaçlı seyahat ederken, dil öğrenimi, eğitim ve iş deneyimi turizme katılmalarının diğer amaçları arasında yer almakta, ayrıca gençlerin neredeyse yarısı seyahat tarzlarını “Gezgin” olarak tanımlamaktadır (WYSE Travel Confederation, 2018). Eğitim amaçlı uluslararası seyahat eden gençler için yurtdışındaki eğitim kurumlarının kaliteli olması ana çekici unsur olurken, iş deneyimi elde etme amaçlı seyahat eden gençlerin kariyerlerindeki kazanımları maddi kazançlardan daha önemli görmeleri ana çekici unsur olmaktadır (WYSE Travel Confederation, 2015). Gençler, genellikle bütçe kısıtlarının olması nedeniyle kısa süreli konforlu bir konaklama yerine, birçok genç insan ile etkileşim halinde olabileceği indirimli konaklama yerlerinde daha uzun süre kalmayı tercih etmektedirler (Horak ve Weber, 2000; Akat, 2008). Gençlerin konaklama tercihleri seyahat tarzlarına veya geldikleri ülkelere göre değişiklik gösterse de genel olarak en sık başvurdukları konaklama türünün hosteller olduğu belirlenmiştir (WYSE Travel Confederation, 2019). Hosteller, oteller ile kıyaslandığında daha maceraya açıktır ve destinasyondaki günlük yaşamı deneyimleme, farklı kültürlerden insanların tanışmasını sağlama, dil öğrenimi gibi birçok seyahat avantajı sağlayarak sosyal işlevi sayesinde genç kesimi kendine çekmektedir (Oliveira-Brochado ve Gameiro, 2013; WYSE Travel Confederation, 2019). Hostellerde kalan gençlerin diğer konaklama türleri kullanıcılarına göre daha mutlu oldukları belirlenmiştir (WYSE Travel Confederation, 2019).

Genç turistler, yeni teknoloji kullanıcılarının büyük bir yüzdesini oluşturmaktadır (Bizirgianni ve Dionysopoulou, 2013). Yapılan araştırmalarda, gençlerin tatil yerlerini belirlerken en çok kullandıkları bilgi kaynağının internet olduğu görülmektedir (Kaşlı vd., 2013; Polat, 2017). Seyahatlerinde rotalarını belirlemek için mobil cihazları kullanmakta ve rezervasyonlarını çevrimiçi platformlar üzerinden yapmaktadırlar (World Tourism Organization, 2016). Çevrimiçi rezervasyonlar, yapılan toplam rezervasyonlarının %80’inden fazlasını oluşturmaktadır (WYSE Travel Confederation, 2019). Gençlerin arasında sosyal medya giderek yaygınlaşmakta ve günlük hayatları internetten etkilenmektedir (Dionysopoulou ve Mylonakis, 2013). İnternet kullanıcılarının %83’ü 18-29 yaş aralığındaki bireylerden oluşmaktadır (Duggan ve Brenner, 2013). Dolayısıyla söz konusu hedef kitleye mesaj gönderilebilmesi adına viral pazarlama yönteminin kullanılması önerilmektedir (World Tourism Organization, 2016).

Yöntem

Gençlik turizmi alanının mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik analiz, “matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması” (Pritchard, 1969) olarak tanımlanmaktadır. Bibliyometrik analiz için veri elde etmeyi sağlayan birçok bibliyografik veri tabanı bulunmaktadır (Moral Munoz vd., 2020). Bunların arasından Scopus ve Web of Science, en kapsamlı veri tabanları olmakla birlikte birbirlerini tamamlar niteliktedirler (Burnham, 2006; Chadegani vd., 2013). Bu nedenle, gençlik turizmi ile ilgili uluslararası çalışmalar Web of Science ve Scopus veri tabanlarından “Youth Tourism” anahtar kelimesi kullanılarak elde edilmiştir. Web of Science veri tabanında “Topic”, Scopus veri tabanında “Article title, Abstract, Keywords” arama kategorisi seçilerek ulaşılan çalışmalara ait, yayın yılı, yazar, kurum, ülke, anahtar kelimeler, atıf sayıları, dergi başlıkları, belge türü gibi bilgilere Scopus veri tabanında 5 Haziran 2021, WoS veri tabanında 9 Ağustos 2021 tarihinde erişilmiş ve aynı gün bilgilerin uygun formatta (Scopus CSV, WoS TXT) dışa aktarımı sağlanmıştır. Verilerin, bibliyometrik analizin iki temel yöntemi olan performans analizi ve bilim haritalama analizi (Noyons, Moed ve Luwel, 1999) gerçekleştirilmiştir. Performans analizinde yayın sayıları dikkate alınmış ve yüzdelik dağılım hesaplaması için Microsoft Office Excel 2007 programından yararlanılmıştır. Bilim haritalama analizinde ise veriler, VOSviewer (version 1.6.16) yazılım programı kullanılarak alıntı, ortak yazarlık ve eş dizimlilik analizlerine tabi tutulmuştur. Yapılan analizler doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmıştır:

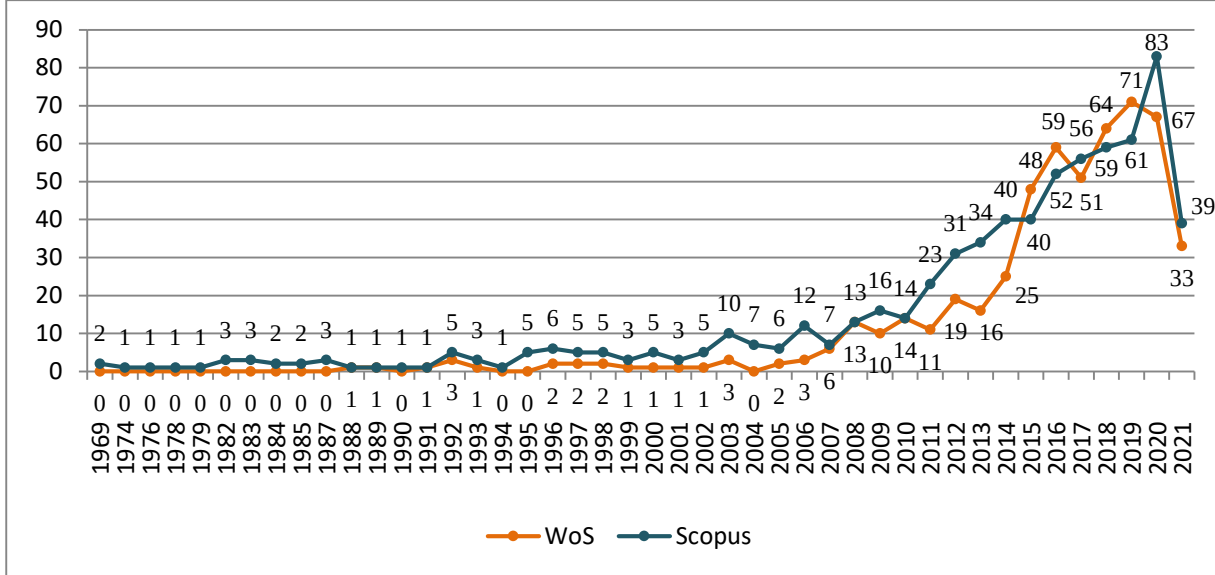
- Gençlik turizmi konulu çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Gençlik turizmi alanında en üretken yazarlar, dergiler ve ülkeler kimlerdir?
- Yapılan çalışmaların yazıldıkları dillere göre dağılımı nasıldır?
- İlgili alanda en fazla atıf alan belge, kaynak ve ülkeler kimlerdir?
- Gençlik turizmi çalışmalarının üretiminde ülke ve yazar iş birliği ağı nasıldır?
- Gençlik turizmi çalışmalarında en sık tekrarlanan anahtar kelimeler nelerdir?

Bu çalışmanın verileri, çevrimiçi bibliyografik veri tabanlarından elde edilmiş olup etik kurul onayı gerektiren çalışma kapsamında yer almamaktadır.

Bulgular

Scopus veri tabanındaki gençlik turizmi çalışmalarının 1969-2002 yılları arasında 6'nın üzerine çıkmadığı görülmektedir. 2003 yılından itibaren yayınlanan çalışma sayılarında artış gözlemlense de bu artışın 2010 yılına kadar düzensiz ilerlediği görülmektedir. Benzer şekilde, WoS veri tabanında 1988-2007 yılları arasında en fazla yayınlanan çalışma sayısının 6 olduğu anlaşılmaktadır. 2008-2020 yılları arasında önemli ölçüde büyüme görülse de maksimum üretim seviyesi Scopus'ta 83 yayın sayısı ile 2020 yılı, WoS'ta 71 yayın ile 2019 yılıdır. Analiz bulguları, her iki veri tabanında da yıl başına düşen çalışma sayısının 100'e ulaşmadığını göstermektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Scopus ve WoS'ta Gençlik Turizmi Çalışmalarının Yıllara Göre Dağılımı

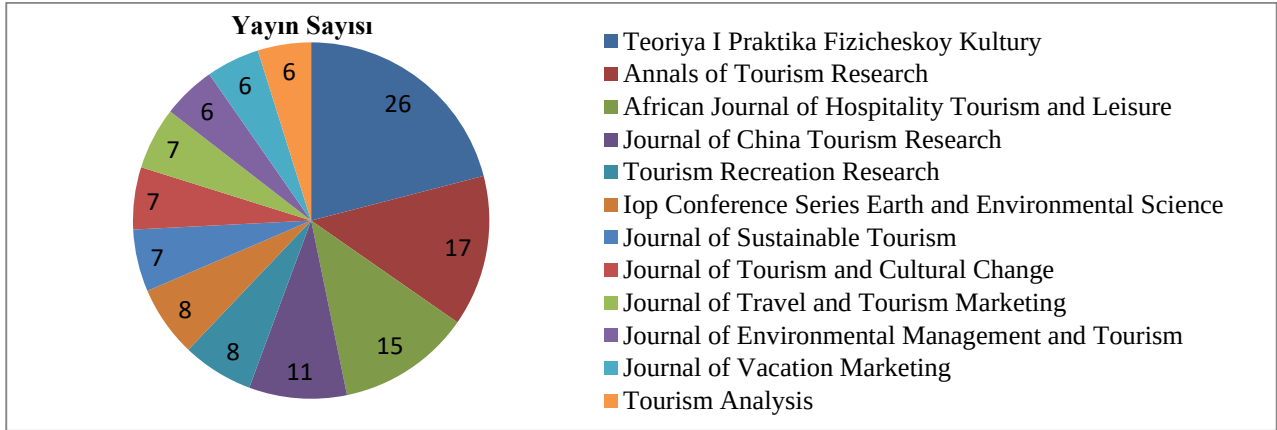
Tablo 1'de en az 4 yayını bulunan yazarların sıralamasına ve yüzdelik dağılımlarına yer verilmiştir. Tabloda yer alan ilk iki yazarın söz konusu veri tabanlarında tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Buna göre, gençlik turizmi üzerine yayını bulunan en üretken yazar iki veri tabanında 7 yayın sayısına sahip olan Sebastien Tutenges'dir. WoS veri tabanında aynı yayın sayısı bulunan Mao-Ying Wu, Scopus veri tabanında 6 yayın sayısı ile ikinci sırada yer almaktadır. Scopus'ta en az 4 yayını bulunan yazarlar toplam çalışmalar içerisinde %17'lik, WoS'ta ise %9'luk bir orana sahiptir.

Tablo 1. Scopus ve WoS'ta Gençlik Turizmi Çalışmalarının Yazarlara Dağılımı

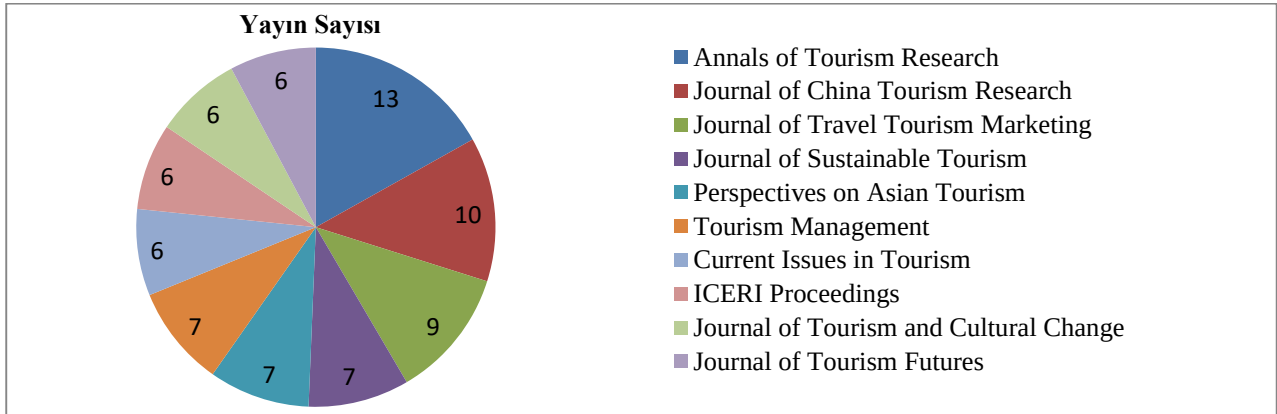
Yazarlar	Yayın Sayısı Scopus	%	Yazarlar	Yayın Sayısı WoS	%
Tutenges, S.	7	2,397	Tutenges S	7	1.316
Wu, M.Y.	6	2,055	Wu MY	7	1.316
Han, H.	5	1,712	Florici T	5	0.940
Carneiro, M.J.	4	1,370	Khoo-lattimore C	5	0.940
Cavagnaro, E.	4	1,370	Pearce PL	5	0.940
Cohen, E.H.	4	1,370	Zhu HR	5	0.940
Eusébio, C.	4	1,370	Duncan T	4	0.752
Kapilevich, L.V.	4	1,370	Han H	4	0.752
Pearce, P.L.	4	1,370	Judge RC	4	0.752
Saayman, M.	4	1,370	Tucker H	4	0.752
Staffieri, S.	4	1,370			

Kaynakların gençlik turizmi üzerindeki etkisini görmek amacıyla yayın sayıları dikkate alınarak yapılan analizin bulguları, en az 6 yayını bulunan dergilerin dahil edildiği Şekil 2 ve Şekil 3'te gösterilmektedir. Scopus veri tabanında indekslenen dergilerde Teoriya I Praktika Fizicheskoy Kultury dergisi 26 yayın sayısı ile toplam üretimin yaklaşık %7'sini oluşturarak ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yer alan Annals of Tourism Research dergisi ise WoS veri tabanında 13 yayın sayısı ilk sırada bulunmaktadır.

Şekil 2. Scopus'ta Gençlik Turizmi Çalışmalarının Kaynaklara Göre Dağılımı

Şekil 3. WoS'ta Gençlik Turizmi Çalışmalarının Kaynaklara Göre Dağılımı

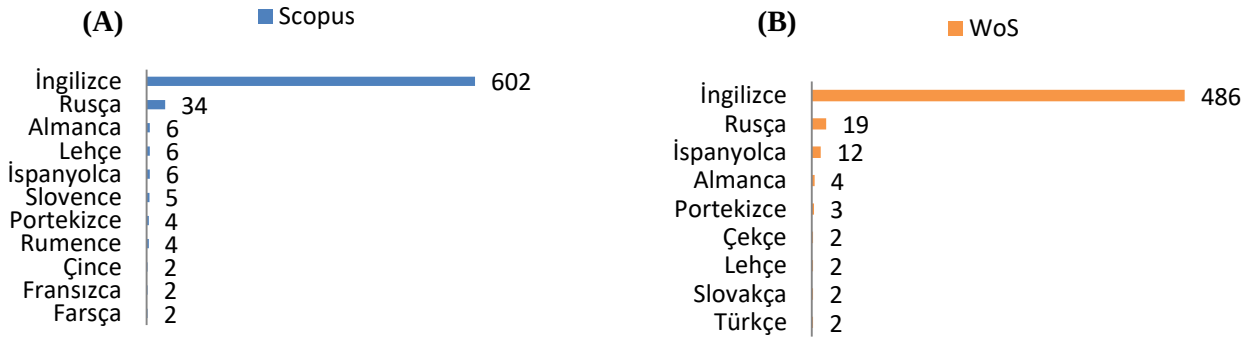
Tablo 2, gençlik turizmine en az 15 yayın ile katkıda bulunan ülkelerin dağılımını göstermektedir. Ülkeler bazında yapılan analiz sonucunda, kaynak dağılımında olduğu gibi her iki veri tabanında ilk iki sıranın örtüştüğü görülmektedir. Bu doğrultuda, gençlik turizmine en fazla katkısı bulunan ülkenin Scopus'ta 107 yayın, WoS'ta 72 yayın ile Amerika Birleşik Devleti olduğu dikkat çekmektedir. Ardından Scopus'ta 59, WoS'ta 57 yayını bulunan Avustralya'nın ikinci sırada geldiği görülmektedir. Scopus veri tabanında 57 yayın sayısı ile İngiltere üçüncü sırada gelirken, WoS veri tabanında 57 yayın sayısına sahip olan Çin'in, Avustralya ile aynı sırayı paylaştığı görülmektedir.

Tablo 2. Scopus ve WoS'ta Çalışmaların Ülkelere Göre Dağılımı

Ülkeler	Yayın Sayısı Scopus	%	Ülkeler	Yayın Sayısı WoS	%
Amerika Birleşik Devletleri	107	13,113	Amerika Birleşik Devletleri	72	13,534
Avustralya	59	7,230	Avustralya	57	10,714
İngiltere	57	6,985	Çin	57	10,714
Rusya	54	6,618	İngiltere	43	8,083
Kanada	26	3,186	Rusya	37	6,955
Çin	25	3,064	Polonya	22	4,135
Güney Afrika	24	2,941	Kanada	20	3,759
Polonya	21	2,574	Romanya	16	3,008
Hindistan	20	2,451	İtalya	15	2,820
Hong Kong	19	2,328	Yeni Zelanda	15	2,820
İtalya	19	2,328	Tayvan	15	2,820
Malezya	17	2,083			
Hollanda	16	1,961			
Endonezya	15	1,838			

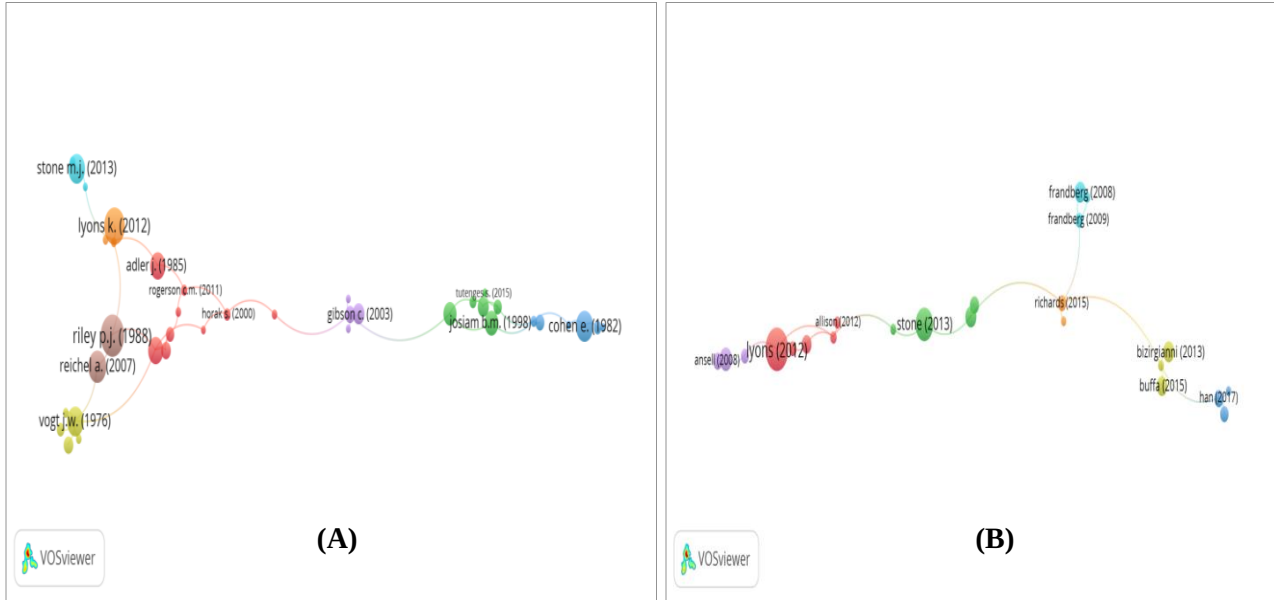
Analiz edilen çalışmalar arasından 4 yayın (%0,583) Scopus'ta tanımsız dil olarak dizine eklenmiştir. Bununla birlikte, gençlik turizmi çalışmalarının tanımlandığı Scopus'ta 20 dil, WoS'ta ise 10 dil bulunmaktadır ancak her iki veri tabanında da dil başına ayrılan yayın sayısı (Scopus 686, WoS 533), analize dahil edilen toplam yayın sayısından fazla çıkmaktadır. Bu, bazı çalışmaların birden fazla dilde giriş yapıldığını gösterse de Şekil 4'te yer alan en az 2 yayın ile eşleşen dil dağılımlarının gösterildiği grafik incelendiğinde, İngilizce'nin hem WoS'a (486 yayın) hem de Scopus'a (602 yayın) büyük bir oranla hakim olduğu görülmektedir. İngilizce yayınlanan çalışmalar, Scopus'ta indekslenen çalışmaların yaklaşık %88'ine, WoS'ta ise %91'ine denk gelmektedir.

Şekil 4. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Gençlik Turizmi Çalışmalarının Dillere Göre Dağılımı

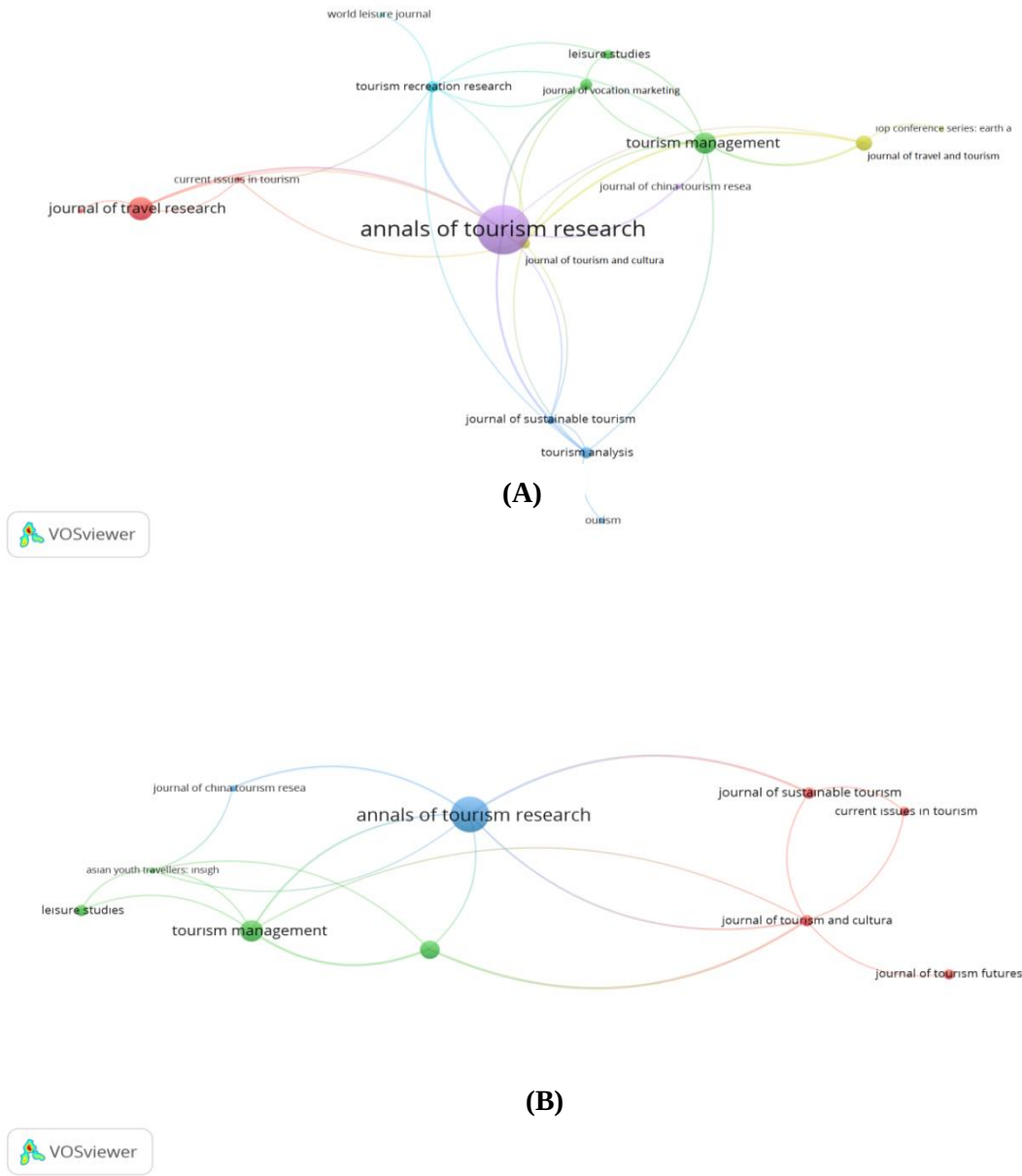
Gençlik turizmi alanında etkili belge, kaynak ve ülkeleri tespit etmek amacıyla, elde edilen verilerin Vosviewer programı kullanılarak alıntı analizi gerçekleştirilmiştir. İlk olarak belge bazında yapılan analiz sonucunda, Scopus'ta 672 belge arasından minimum 10 alıntı sayısı ve yüksek toplam bağlantı gücü¹ bulunan 38, WoS'ta ise 532 belge arasından 23 belge tespit edilmiş ve bu belgelerin ağ görselleştirmesi oluşturulmuştur. Şekil 5, her iki veri tabanı için VOSviewer ile elde edilen ağları göstermektedir. Ağ görselleştirmeleri incelendiğinde, Scopus veri tabanında en fazla alıntılanan belgenin Riley P.J. (222 atıf), WoS veri tabanında ise Lyons K. (171 atıf) olduğu daire büyüklüklerinden anlaşılmaktadır. Scopus'ta en fazla alıntılanan belgelerde Lyons K. (177 atıf) ve Reichel A. (134 atıf) sırayı takip ederken, WoS'ta Stone (106 atıf) ve Jones (53 atıf) takip etmektedir.

Şekil 5. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Belge Alıntı Analizi Ağ Görselleştirmesi

¹ Toplam bağlantı gücü bir ögenin diğer öğelerle olan ilişkisinin pozitif sayısal değer ile temsil edilmesidir. Bir ögenin toplam bağlantı gücü ne kadar yüksek ise diğer öğelerle o kadar kuvvetlidir. Ayrıca diğer öğelere kıyasla daha önemli kabul edilmekte ve haritada daha büyük nokta ile gösterilmektedir (Van Eck ve Waltman, 2020: 6).

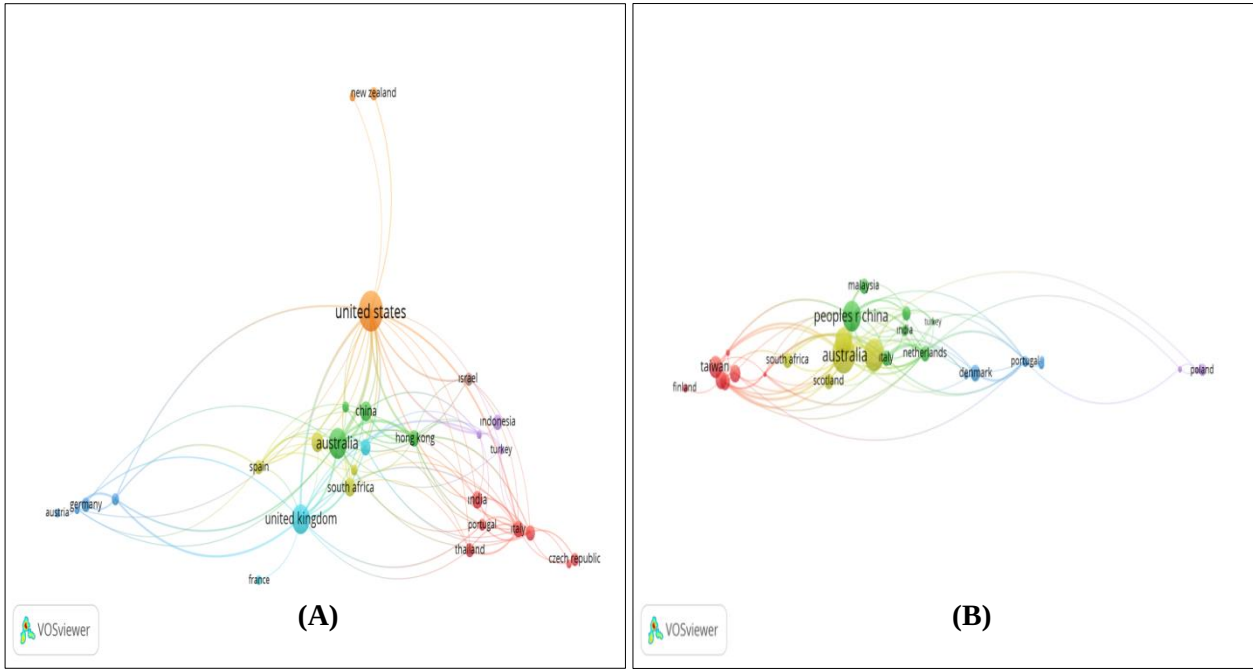
Şekil 6. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Kaynak Alıntı Analizi Ağ Görselleştirmesi

Şekil 6’da analiz birimi kaynaklar seçilerek oluşturulan alıntı analizinin ağ haritası gösterilmektedir. Scopus veri tabanında yer alan 435 kaynak arasından en az 5 alıntısı ve yüksek toplam bağlantı gücü bulunan 16 kaynak, WoS’ta ise toplam 393 kaynak arasından en az 5 belgesi bulunan 13 kaynak ile elde edilen alıntı analizi bulgularından hareketle, her iki veri tabanında da en fazla alıntılan kaynağın haritada merkezi konumda bulunan Annals of Tourism Research (Scopus 1280, WoS 476 atıf) dergisi olduğu saptanmıştır. Ardından Scopus’ta, Journal of Travel Research (324 atıf) ve Tourism Management (285 atıf) dergisi, WoS’ta Tourism Management (194 atıf) ve Journal of Travel & Tourism Marketing (148 atıf) dergisi gelmektedir.

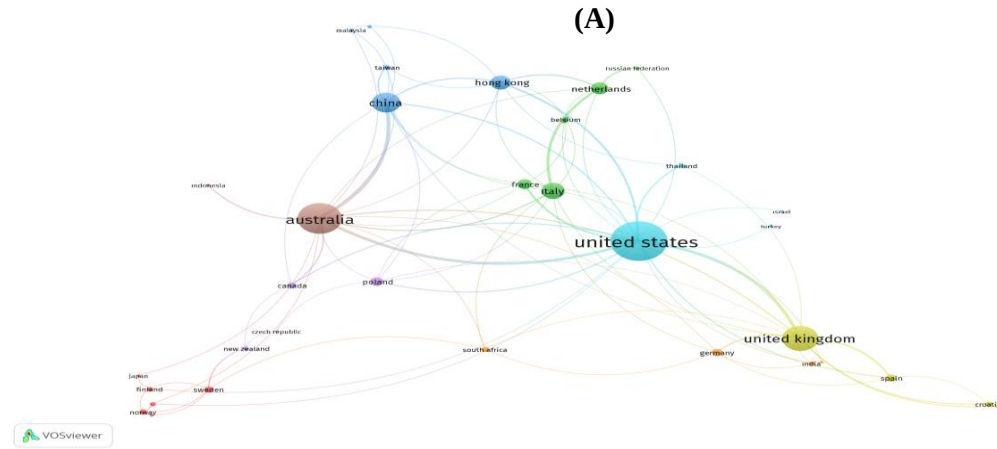
Scopus veri tabanında gençlik turizmi çalışmalarının bilimsel üretiminde 95 farklı ülkenin, WoS veri tabanında ise 84 ülkenin katkısı bulunmaktadır. Eşik değeri en az 5 belge ve yüksek bağlantı gücü olarak belirlendiğinde, Scopus’ta 29 ülkenin, WoS’ta 32 ülkenin eşik değerini karşıladığı görülmüştür. Belirtilen ülkeler birbirleriyle olan ilişki durumuna göre Şekil 7’de Scopus’ta 8 ayrı kümeye, WoS’ta 5 ayrı kümeye ayrılmışlardır. En çok alıntılan ilk üç ülkenin sıralaması ise Scopus’ta Amerika Birleşik Devletleri (1830), İngiltere (992) ve Avustralya (941) iken, WoS’ta Avustralya (653), Amerika Birleşik Devletleri (495) ve Çin’dir (420).

Şekil 7. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Ülke Alıntı Analizi Ağ Görselleştirmesi

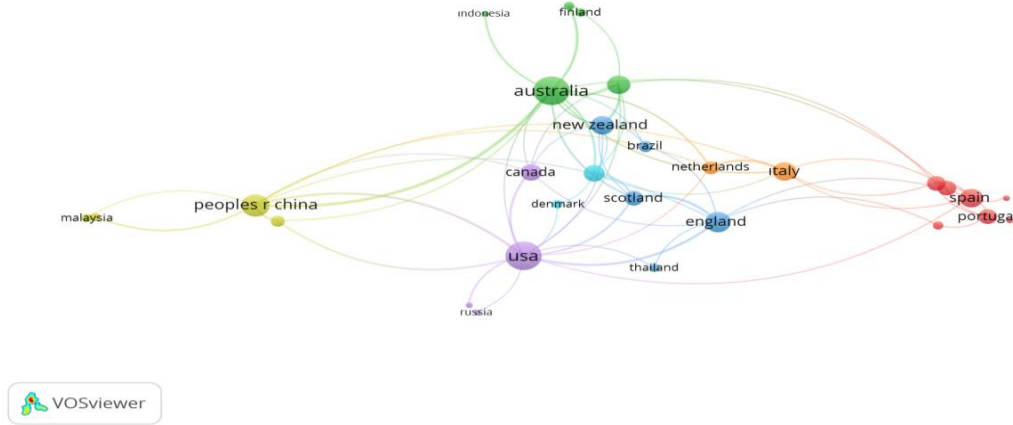

Gençlik turizmi çalışmalarının üretimine katkı sağlayan bilimsel topluluğun iş birliği ağını belirlemek amacıyla, çalışmaların yazarları ve ülkeleri dikkate alınarak ortak yazarlık analizi gerçekleştirilmiştir. Şekil 8, VOSviewer yazılımı kullanılarak geliştirilen ülkelerin ortak yazarlık analizini göstermektedir.

Şekil 8. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Ülke Ortak Yazarlık Analizi Ağ Görselleştirmesi

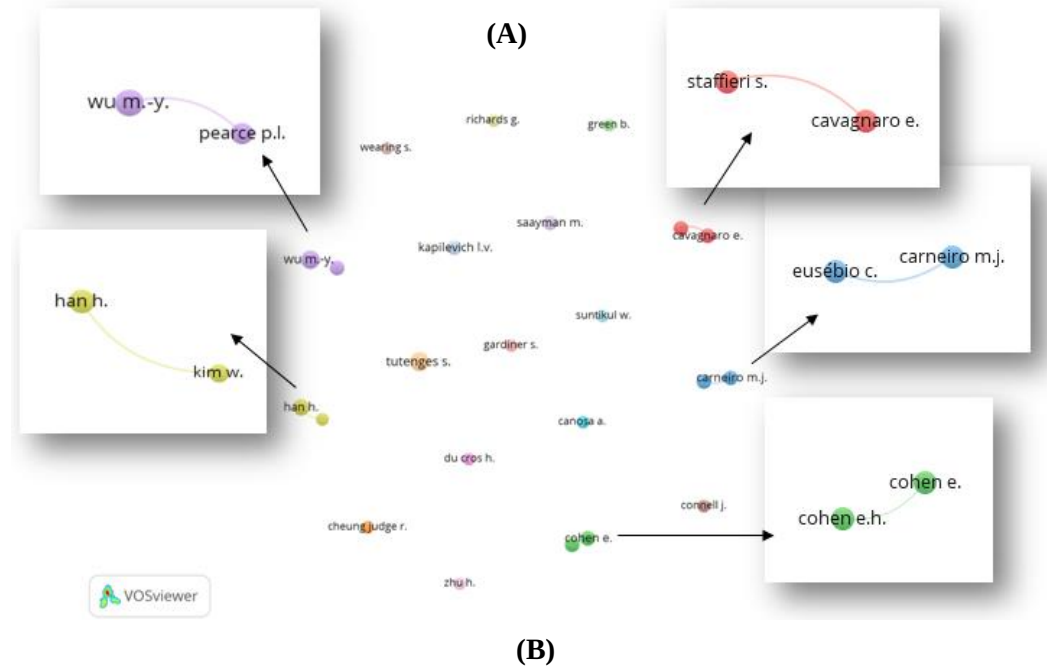
(B)

Minimum 5 belgesi ve birbirleriyle bağlantısı olan Scopus veri tabanından 34, WoS veri tabanından 29 ülke analize dahil edilmiştir. Ülkelerin Scopus veri tabanında 8 kümede 88 bağlantısı², WoS veri tabanında 5 ayrı kümede 67 bağlantısı bulunmaktadır. Analize ait ağ görselleştirmesinden anlaşılaacağı üzere, en çok iş birliği kurulan ülkeler Scopus'ta ABD (19 iş birliği), Avustralya (28) ve İngiltere (13), WoS'ta Avustralya (14), ABD (14) ve Çin (9)'dir.

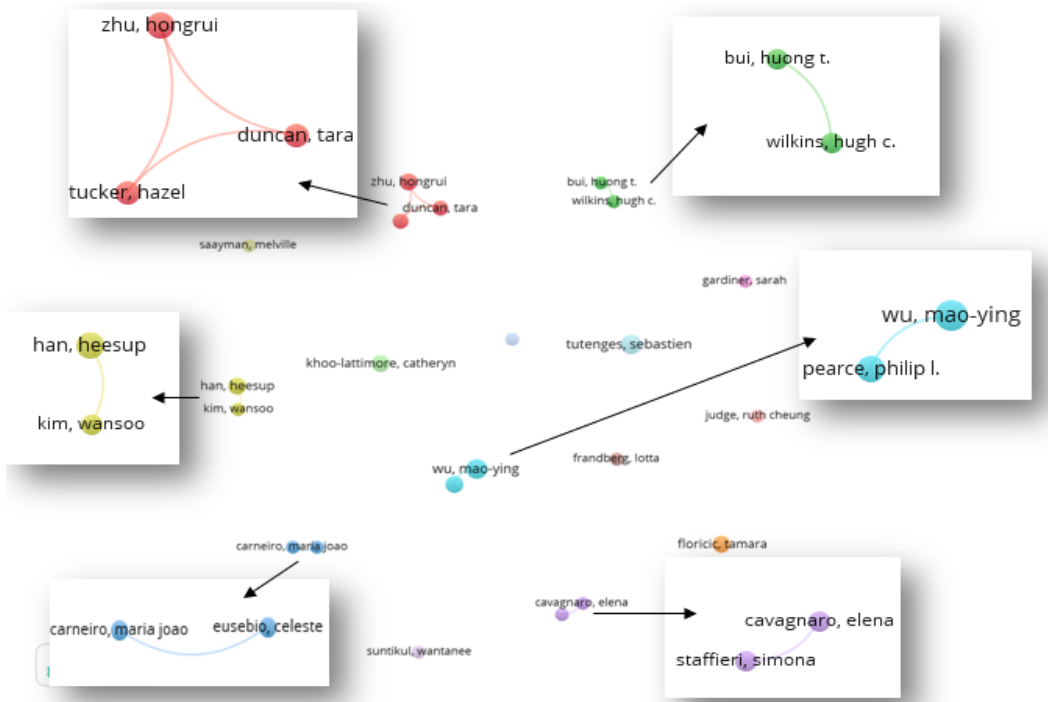
Yazarların iş birliği ağı incelendiğinde, Scopus'ta 1412 yazar arasından en az 3 belgesi bulunan toplam 23 yazarın, WoS'ta ise 1206 yazar arasından 22 yazarın eşik değerini karşıladığı görülmüştür. Ancak bu yazarların hepsinin iş birliği içerisinde olmadığı, Scopus'ta yalnızca 5 kümede, WoS'ta ise 6 kümede iş birliği bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil 9).

Şekil 9. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Yazar Ortak Yazarlık Analizi Ağ Görselleştirmesi

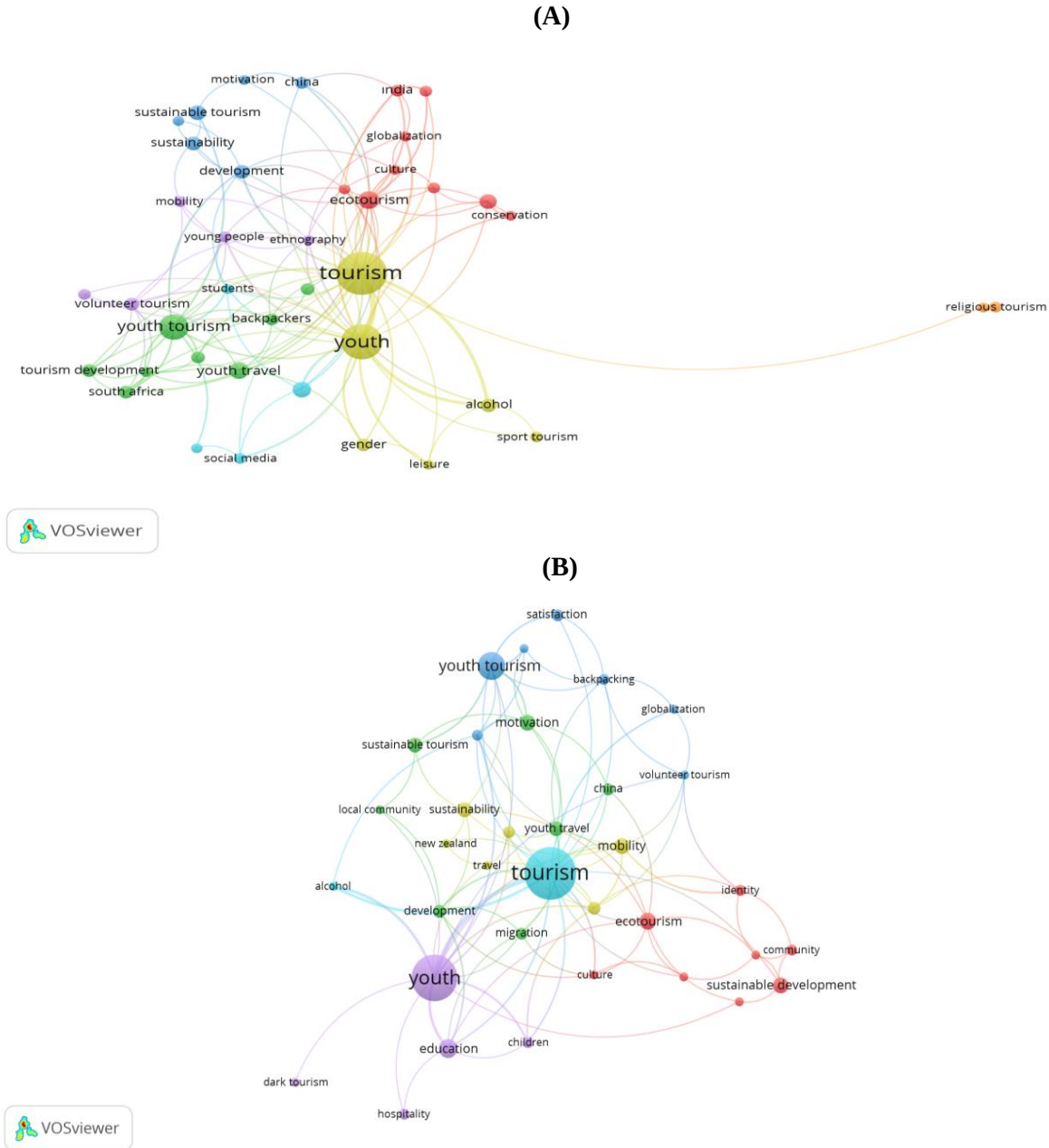
(B)

² Her renk bir kümeyi oluşturmaktadır. Öğeler arasındaki çizgiler bağlantıları temsil etmekte ve birbirlerine yakınlık derecesine göre konumlanmaktadır (Van Eck ve Waltman, 2020).

Son olarak gençlik turizmi çalışmalarının odak noktasını ve az çalışılan konuları belirlemek amacıyla çalışmalarda kullanılan anahtar kelimeler dikkate alınmıştır. Bu bağlamda yapılan eş dizimlilik analizinde, her iki veri tabanında da en az 5 tekrarı bulunma şartı arandığında Scopus'ta 1996 kelimedenden 40 anahtar kelime, WoS'ta 1802 kelimedenden 36 anahtar kelime istenilen şartı karşılamaktadır. En sık tekrarlanan anahtar kelimeler ise Tourism (Scopus 84, WoS 53 tekrar) Youth (Scopus 55, WoS 45 tekrar) ve Youth Tourism (Scopus 29, WoS 22 tekrar)'dır. Bu kelimeler ile en sık bağlantı kurulan bazı kelimeler ise Ecotourism, Education, Mobility ve Motivation'dır. En az tekrarlanan kelimeler arasında Conservation, Environmental Education, Local Community ve Dark Tourism bulunmaktadır.

Şekil 10. Scopus (A) ve WoS'ta (B) Yazar Eş Dizimlilik Analizi Ağ Görselleştirmesi

Sonuç ve Öneriler

Gençlik turizminin bir ülkeye ekonomik katkısının yanı sıra toplumsal ve bireysel yönden önemli katkıları bulunmaktadır. Gençlik turizminin önemine rağmen literatürde bu alan üzerine yapılan çalışma sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Bunun nedenin ise gençlik turizmine katılan bireylerin genellikle yetişkin bireylere göre gelir seviyelerinin düşük olmasından kaynaklı sağlayacağı yararların önemli görülmemesi olduğu düşünülmektedir. Ancak genç turistlerin diğer yaş gruplarına göre daha fazla ekonomik katkısının bulunduğu yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır (Polat, 2017; WYSE Travel Confederation, 2018). Gençlik turizmi alanında yapılan çalışmalar, alanın önem derecesinin turizm sektöründe söz sahibi tüm birimlerce kabul edilmesinde, alanın iyileştirilmesinde ve gelişiminde oldukça önemli olmaktadır. Bu nedenle, yapılan bu çalışma bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak ilgili alan üzerinde üretilen çalışmaların yapısını ve geçmişten günümüze nasıl bir gelişim gösterdiğini belirleme amacı taşımaktadır.

Amaç doğrultusunda “Youth Tourism” anahtar kelimesi ile elde edilen Scopus veri tabanından 672, Web of Science veri tabanından ise 532 çalışma çeşitli analizlere tabi tutulmuştur. Analizlerin bulgularından hareketle gençlik turizmi konulu ilk çalışmanın Scopus veri tabanında 1969, WoS'ta 1988 yılında yayınlandığı, üretim hacminin en fazla olduğu yılın ise Scopus'ta 83 yayın ile 2020, WoS'ta 71 yayın ile 2019 yılı olduğu sonucuna

ulaşılmıştır. Çalışma sayılarının kısıtlı olması, gençlik turizmi alanının önem derecesinin hala yeterli düzeyde fark edilmediğini açıkça göstermektedir.

Alanda en fazla yayın sayısına sahip yazar, her iki veri tabanında da 7 yayın sayısı ile Sebastien Tutenges'dir. Ardından 7 yayını bulunan Mao-Ying Wu, WoS'ta Sebastien Tutenges ile aynı sırayı paylaşırken, Scopus'ta 6 yayın sayısı ile ikinci sırada yer almaktadır. En üretken yazarın sadece 7 yayının bulunması, gençlik turizmi alanındaki üretkenliğin düşük olduğu sonucunu desteklemektedir. Yayınların yayınlanmasında yazarların en sık başvurdukları dergiler ise Scopus'ta 26 yayın ile Teoriya I Praktika Fizicheskoy Kultury, WoS'ta 13 yayın ile Annals of Tourism Research dergisidir. Annals of Tourism Research dergisinin Scopus'ta 17 yayın sayısı ile ikinci sırada geldiği görülmektedir. Dolayısıyla söz konusu iki derginin gençlik turizmi alanına en fazla katkısı bulunan dergiler olduğunu söylemek mümkün olmaktadır. Çalışmalara tanımlanan tüm ülkeler arasından en çok yayın yapan ülkelerin her iki veri tabanında da Amerika Birleşik Devletleri (Scopus 107 yayın- WoS 72 yayın) ve Avustralya (Scopus 59 yayın- WoS 57 yayın) olduğu saptanmıştır. Çalışmaların büyük bir bölümü ise İngilizce yayınlanmıştır. İngilizce WoS çalışmalarının %91,3'ünü (486 yayın), Scopus çalışmalarının %87,8'ini (602 yayın) kapsamaktadır.

Gençlik turizmi konu kapsamında olan bilimsel yayınlardan, Scopus veri tabanında en fazla alıntılanan belgenin 1988 yılında Riley P.J. (222 atf), WoS veri tabanında ise 2012 yılında Lyons K. (171 atf) tarafından yayınlandığı belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, her iki belgenin de gençlik turizmi alanında etkili belgeler olduğunu göstermektedir. Bu konuda en çok alıntı yapılan kaynağın, iki veri tabanında da ilk sırada yer alan Annals of Tourism Research (Scopus 1280, WoS 476 atf) dergisi olduğu tespit edilmiştir. Annals of Tourism Research dergisinin ayrıca en üretken dergi konumunda olması gençlik turizmi alanındaki önemini bir kez daha vurgulamaktadır. Benzer şekilde, Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya'nın en fazla alıntılanan ülkeler olduğu sonucu, hem etkililik hem de üretkenlik bakımından gençlik turizmi alanında oldukça önemli olduklarını göstermektedir. Aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri (Scopus 19, WoS 14 iş birliği) ve Avustralya (Scopus 16, WoS 14 iş birliği) çalışmaların üretiminde en çok iş birliği kurulan ülkelerdir. Yazar iş birliği ağı incelendiğinde ise Scopus veri tabanında sadece 5 kümede, WoS veri tabanında ise 6 kümede iş birliği saptanmıştır. Bu da gençlik turizmi alanında daha kaliteli çalışmalar üretilebilmesi adına kurulabilecek potansiyel iş birliklerinin kurulmadığı anlamına gelmektedir.

Tourism (Scopus 84, WoS 53 tekrar), Youth (Scopus 55, WoS 45 tekrar) ve Youth Tourism (Scopus 29, WoS 22 tekrar) çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelimelerdir. Beklenilesi bir sonuç olan bu anahtar kelimeler, en ilişkili çalışmalara ulaşılabilmesi adına fayda sağlarken bu kelimeler ile sık bağlantı kurulan anahtar kelimeler, çalışmaların incelediği konuları belirlemede fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda, her iki veri tabanında da genel olarak Ecotourism, Education, Mobility ve Motivation kelimelerinin söz konusu anahtar kelimeler ile sık bağlantılarının bulunması, gençlik turizmi alanında en çok araştırılan konular olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, gençlik turizmi çalışmaları hala yeterli düzeyde değildir ve önemi göz ardı edilmektedir. Öneminin vurgulanması ve genç bireylerin değişen dünyaya paralel olarak değişen isteklerinin her anlamda anlaşılabilmesi ona göre plan ve politika oluşturulabilmesi için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Etkin ve uluslararası anlaşılabilir çalışmaların ortaya konulabilmesi adına yapılan çalışmaların İngilizce'ye ağırlık verilerek yazılması ve daha fazla iş birliklerin kurulması önerilmektedir. Yapılan bu çalışma, Scopus veri tabanında 1969-5 Haziran 2021, Web of Science veri tabanında 1988-9 Ağustos 2021 tarihleri arasında yayınlanan çalışmalar ile sınırlıdır. Bu nedenle, gelecekteki çalışmaların güncel veriler ile tekrarlanması ayrıca farklı görselleştirme programları kullanılarak elde edilen sonuçların karşılaştırılması önerilmektedir. Türkiye'nin Avrupa ülkelerine kıyasla daha yüksek genç nüfusu bulunmaktadır (TÜİK, 2022). Genç nüfus fazlalığına rağmen gençlik turizmi alanında ön plana çıkamadığı görülmektedir. Yerel düzeydeki eksiklerin belirlenmesi ve giderilmesi için ulusal düzeyde yapılan çalışmalar dikkate alınarak bibliyometrik analiz gerçekleştirilmesi, elde edilen sonuçlardan hareketle iyileştirme yapılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Akat, Ö. (2008). *Pazarlama ağırlıklı turizm işletmeciliği*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Bizirgianni, I., & Dionysopoulou, P. (2013). The influence of tourist trends of youth tourism through social media (SM) & information and communication technologies (ICTs). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 73, 652-660. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.02.102
- Buffa, F. (2015). Young tourists and sustainability. Profiles, attitudes, and implications for destination strategies. *Sustainability*, 7(10), 14042-14062. doi:10.3390/su71014042

- Buhalis, D. & Costa, C. (Ed.). (2006). *Tourism business frontiers: Consumers, products and industry*. Jordan Hill, Oxford: Elsevier Butter-Heinemann.
- Burnham, J. F. (2006). Scopus database: A review. *Biomedical digital libraries*, 3(1), 1-8.
- Caber, M., Albayrak, T., & Crawford, D. (2020). Perceived value and its impact on travel outcomes in youth tourism. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 31, 1-10. doi: 10.1016/j.jort.2020.100327
- Cavagnaro, E., Staffieri, S. & Postma, A. (2018). Understanding millennials' tourism experience: Values and meaning to travel as a key for identifying target clusters for youth (sustainable) tourism. *Journal of Tourism Futures*, 4(1), 31-42. doi: 10.1108/JTF-12-2017-0058
- Chadegani, A. A., Salehi, H., Yunus, M., Farhadi, H., Fooladi, M., Farhadi, M., and AleEbrahim, N. (2013). A comparison between two main academic literature collections: Web of Science and Scopus databases. *Asian Social Science*, 9(5), 18-26. doi:10.5539/ass.v9n5p18
- Cini, F., Leone, L., & Passafaro, P. (2012). Promoting ecotourism among young people: A segmentation strategy. *Environment and Behavior*, 44(1), 87-106. doi: 10.1177/0013916510389313
- Creaco, S., & Querini, G. (2003). The role of tourism in sustainable economic development. Paper presented at the 43rd congress of the European Regional Science Association, Jyväskylä, Finland.
- Demeter, T. and Bratucu, G. (2014). Typologies of youth tourism. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov (Series V: Economic Sciences)*, 7(56), 115-122.
- Dionysopoulou, P., & Mylonakis, J. (2013). Youth tourists' profile and their travel choices as influenced by social media networks. *European Journal of Hospitality and Tourism Research*, 1(3), 22-35.
- Duggan, M., & Brenner, J. (2013). *The demographics of social media users- 2012*. Erişim Tarihi: 12.05.2022, https://www.lernspielwiese.com/_/media/Files/Reports/2013/PIP_SocialMediaUsers.pdf.
- Ersun, N. ve Arslan, K. (2011). Turizmde destinasyon seçimini etkileyen temel unsurlar ve pazarlama stratejileri. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(2), 229-248.
- Eusébio, C., & João Carneiro, M. (2015). How diverse is the youth tourism market? An activity-based segmentation study. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 63(3), 295-316.
- Ghete, A. M. (2015). The importance of youth tourism. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 24(2), 688-694.
- Hall, C. M. (2011). Publish and perish? Bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16-27. doi:10.1016/j.tourman.2010.07.001
- Han, H., Kim, W., & Kiatkawsin, K. (2017). Emerging youth tourism: Fostering young travelers' conservation intentions. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 34(7), 905-918. doi: 10.1080/10548408.2016.1261758
- Han, H., Yu, J., & Kim, W. (2018). Youth travelers and waste reduction behaviors while traveling to tourist destinations. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 35(9), 1119-1131. doi: 10.1080/10548408.2018.1435335
- Hayta, A. B. (2008). Turizm pazarlamasında tüketici satın alma süreci ve karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 31-48.
- Hazar, A. (2016). *Çağdaş değişimler ve yenilenen mevzuatlar çerçevesinde genel turizm*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Horak, S. & Weber, S. (2000). Youth tourism in Europe: Problems and prospects. *Tourism Recreation Research*, 25(3), 37-44. doi: 10.1080/02508281.2000.11014923
- Hussein, T. A. ve Saç, F. (2008). *Genel turizm gelişimi-geleceği*. Ankara: Siyasal Yayınevi.
- Kaşlı, M., Arslaner, E., Demirci, B. ve Yılmazdoğan, O. C. (2013). Gençlerin turistik tercihlerinin belirlenmesi: Eskişehir'de yaşayan gençler örneği. K. Karamustafa (ed.), *14. Ulusal Turizm Kongresi Kitabı* içinde (s. 928-940). Kayseri: Detay Yayıncılık.
- Khoo-Lattimore, C., & Yang, E. C. L. (2018). Asian youth tourism: Contemporary trends, cases and issues. In C. Khoo-Lattimore & E. C. L. Yang (Eds.), *Asian Youth Travellers* (pp. 1-13). Singapore: Springer.

- Khoshpakyants, A. V. & Vidishcheva, E. V. (2010). Challenges of youth tourism. *European Researcher*, 1(1), 101-103.
- Kozak, M. A., Evren, S. ve Çakır, O. (2013). Tarihsel süreç içinde turizm paradigması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24(1), 7-22.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2014). *Genel Turizm: İlkeler Kavramlar* (16. bs). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Moral Munoz, J. A., Herrera Viedma, E., Santisteban Espejo, A., and Cobo, M. J. (2020). Software tools for conducting bibliometric analysis in science: An upto- datereview, *El Profesional de la Información*, 29(1), 1-20
- Noyons, E. C., Moed, H. F., & Luwel, M. (1999). Combining mapping and citation analysis for evaluative bibliometric purposes: A bibliometric study. *Journal of the American Society for Information Science*, 50(2), 115-131.
- Oliveira-Brochado, A., & Gameiro, C. (2013). Toward a better understanding of backpackers' motivations. *Tékhne*, 11(2), 92–99. doi: 10.1016/j.tekhne.2013.11.001
- Öztaş, K. (2002). *Turizm ekonomisi genel turizm bilgileri*. Ankara: Nobel Yayın.
- Polat, E. (2017). Genç bireylerin turistik tercihlerinin belirlenmesi üzerine Balıkesir kent merkezinde bir araştırma. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2), 234-250.
- Preko, A., Doe, F., & Dadzie, S. A. (2019). The future of youth tourism in Ghana: motives, satisfaction and behavioural intentions. *Journal of Tourism Futures*. 5 (1), 2-18. doi: 10.1108/JTF-12-2016-0059
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal Of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Reisinger, Y. & Mavondo, F. (2002). Determinants of youth travel markets' perceptions of tourism destinations. *Tourism Analysis*. 7(1), 55-66. doi: 10.3727/108354202129687688
- Richards, G. (2006). ISTC/UNWTO survey on student and youth tourism among national tourism administrations/organizations. UNWTO (Ed.), in *Tourism Market Trends 2005 Edition- World Overview & Tourism Topics* (pp. 95-123). Madrid: World Tourism Organization.
- Richards, G. (2015). The new global nomads: Youth travel in a globalizing world. *Tourism Recreation Research*, 40(3), 340-352. doi: 10.1080/02508281.2015.1075724
- Richards, G., & King, B. (2003). Youth travel and backpacking. *Travel & Tourism Analyst*, (6), 1-23.
- Richards, G., & Wilson. J. (2003). *New Horizons in Independent Youth and Student Travel*. Amsterdam: International Student Travel Confederation (ISTC)
- Richards, G. & Wilson, J. (2005). Youth tourism: Finally coming of age?. M. Novelli (eds.). In *Niche Tourism* (pp. 39-46). Oxford: Butterworth- Heinemann.
- Student and Youth Travel Association (SYTA). (2016). Student & youth travel digest: A comprehensive guide to student travel. Erişim Tarihi: 29.04.2022, <https://syta.org/wp-content/uploads/2017/08/SYTD-Overview.pdf>
- Tosun, C., Timothy, D. J., & Öztürk, Y. (2003). Tourism growth, national development and regional inequality in Turkey. *Journal of Sustainable Tourism*, 11(2-3), 133-161. Doi: 10.1080/09669580308667200
- TÜİK, (2022). *İstatistiklerle Gençlik*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Genclik-2021-45634>. Erişim Tarihi, 17.05.2022.
- Uğuz, C. S. (2011). Sürdürülebilir turizm kapsamında Burhaniye'nin alternatif turizm potansiyeli. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (24), 332-353.
- UNESCO. (2011). How youth drive change? (Editorial). *The UNESCO Courier*. 64 (3), 5-6.
- United Nations. (2019a). *World Population Prospects 2019 — Volume II: Demographic Profiles*. ErişimTarihi:23.05.2022,https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Volume-II-Demographic-Profiles.pdf

- United Nations. (2019b). *International youthday, 12 august 2019: Ten key messages*. Erişim Tarihi:23.05.2022,https://www.un.org/development/desa/youth/wp-content/uploads/sites/21/2019/08/WYP2019_10-Key-Messages_GZ_8AUG19.pdf
- Van Eck, N.J. and Waltman, L. (2020). VOSviewer Manual. Erişim Tarihi: 10.06.2022, https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.16.pdf
- Vukic, M., Kuzmanovic, M., & Stankovic, K. M. (2014). Understanding the heterogeneity of Generation Y's preferences for travelling: A conjoint analysis approach. *International Journal of Tourism Research*, 17(5), 482-491. doi: 10.1002/jtr.2015
- Yılmaz, G. (2018). Üniversite gençliğinin turizme bakış açısı: İstanbul Arel Üniversitesi örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1516-1538. doi: 10.26466/opus.441059
- Yousaf, A., Amin, I., & Santos, J. A. (2018). Tourist's motivations to travel: A theoretical perspective on the existing literature. *Tourism and Hospitality Management*, 24(1), 197-211. doi: 10.20867/thm.24.1.8
- World Tourism Organization. (2008). *Youth travel matters: Understanding the global phenomenon of youth travel*. Madrid: UNWTO.
- World Tourism Organization (2016). *Affiliate members global reports, volume thirteen – the power of youth travel*. Madrid: UNWTO.
- WYSE Travel Confederation. (2015). *Industry review no 6: Market development & marketing*. Amsterdam: WYSE Travel Confederation.
- WYSE Travel Confederation. (2018). *New Horizons IV: A global study of the youth and student traveller*. Amsterdam: WYSE Travel Confederation.
- WYSE Travel Confederation. (2019). *New Horizons IV: Hostels and accommodation for the young traveller*. Amsterdam: WYSE Travel Confederation.